

**GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY
W RODZINIE I OCHRONY OFIAR
PRZEMOCY W RODZINIE
DLA GMINY SZUBIN NA LATA
2012 – 2015**

I. PODSTAWY PRAWNE

Program będzie realizowany w oparciu o następujące akty prawne:

- Konstytucja Rzeczypospolitej Polski z dnia 2 kwietnia 1997 roku (Dz. U. Nr 78, poz. 483 ze zm.). Rozdział drugi pt. „Wolność, Prawa i Obowiązki Człowieka i Obywatela” reguluje zasady zapewniające każdemu nietykalność osobistą i cielesną oraz stawia na ich straży władze publiczne przyznając obywatelowi prawo żądania od organów władzy publicznej szczególnej ochrony dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem i demoralizacją,
- Ustawa z dnia 29 lipca 2005 roku o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz. U. Nr 180, poz. 1493 ze zm.)
- Ustawa z dnia 26 października 1982 roku o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz. U. z 2007 r. Nr 70, poz. 473 ze zm.)
- Ustawa z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. Z 2009 r. Nr 175, poz. 1362 ze zm.)
- Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 roku o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U.Nr 149, poz.887 ze zm.)
- Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Szubina na lata 2008 – 2015 (Uchwała Nr XXIX/207/08 Rady Miejskiej w Szubinie z dnia 30 grudnia 2008 r.)

Program powstał w toku prac Zespołu Interdyscyplinarnego w Szubinie, którego członkami są osoby zaangażowane w działania na rzecz koalicji przeciwdziałania przemocy w rodzinie. Zespół miał zadanie określić problemy, sformułować cele i odpowiednie działania. Będą one realizowane w toku bieżącej działalności jednostek organizacyjnych oraz poprzez prowadzone programy celowe.

II. CHARAKTERYSTYKA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Przemoc to zjawisko, na które możemy spojrzeć z wielu perspektyw – psychologicznej, prawnej, moralnej. Jednakże precyzyjne zdiagnozowanie i opisanie tego zagadnienia przysparza wielu problemów interpersonalnych. W literaturze odnajdujemy bowiem szereg definicji przemocy. Słownik Języka Polskiego, określa przemoc jako „fizyczną przewagę wykorzystywaną do czynów bezprawnych na kimś, lub narzuconą bezprawnie władzę, panowanie”.

Przemoc przybiera różne formy, jednak cechą charakteryzującą wszystkich sprawców przemocy jest:

- intencjonalność ich działań - sprawca dąży do utrzymania kontroli, władzy, posłuszeństwa, jest osobą decyzyjną w rodzinie, natomiast pozostali członkowie są mu bezwzględnie podporządkowani,
- dysproporcja sił pomiędzy sprawcą a osobą doświadczającą przemocy – chodzi tu zarówno o przewagę fizyczną, materialną, psychiczną, kulturową, jak i społeczną,
- naruszenie godności i praw – poniżanie ofiary, ośmieszanie jej,
- powodowanie cierpienia i szkód – ofiary często są traktowane przez sprawców w sposób bezlitosny, niegodny, doznają szkód zarówno fizycznych, jak i psychicznych.

Tematyka przemocy od kilku lat zajmuje ważne miejsce w polityce społecznej państwa, liczne kampanie i programy mają na celu przeciwdziałanie przemocy w rodzinie, uświadomienie ofiar o ich prawach oraz realizację programów terapeutyczno – korekcyjnych dla sprawców przemocy.

Przemoc w rodzinie z perspektywy ustawodawców to „jednorazowe albo powtarzające się umyślne działanie lub zaniechanie naruszające prawa lub dobra osobiste członków rodziny, w szczególności

narażające te osoby na niebezpieczeństwo utraty zdrowia, naruszające ich godność. Nietykliwość cielesną, wolność, w tym seksualną, powodujące szkody na ich zdrowiu fizycznym lub psychicznym, a także wywołujące cierpienia i krzywdy moralne u osób dotkniętych przemocą” (ustawa o przeciwdziałaniu przemocy).

Specjaliści wyróżniają pięć podstawowych form przemocy: fizyczną, psychiczną, ekonomiczną, seksualną i zaniedbanie. Rzadko zdarza się, aby przemoc występowała w jednej formie, zazwyczaj mamy do czynienia z połączeniem poszczególnym jej form.

Ponadto jak wskazują liczne badania większość sprawców przestępstw, którym towarzyszy przemoc jest popełniana pod wpływem środków odurzających (alkoholu i narkotyków). Człowiek pod wpływem alkoholu często zachowuje się agresywnie, reaguje złością i gniewem na trudności i niepowodzenia życiowe. Sprawcy przemocy traktują również często stan nietrzeźwości jako usprawiedliwienie popełnianego przestępstwa względem członków swojej rodziny.

Ofiarami przemocy są na ogół kobiety i dzieci. Jednak coraz częściej mamy do czynienia z ujawnianą przemocą wobec mężczyzn, którzy do tej pory byli uważani głównie za sprawców zwłaszcza przemocy domowej. Zgodnie z regulacjami prawnymi przemoc wobec najbliższych jest przestępstwem ściganym z urzędu (art. 207 k.k.). Wszystkie instytucje państwowe i samorządowe z racji swoich kompetencji są zobowiązane do niezwłocznego poinformowania o tym prokuratury lub policji.

Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Szubin na lata 2012 – 2015 zgodny jest z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i stanowić będzie integralną część Strategii Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych Szubina na lata 2008 – 2015.

III. DIAGNOZA ZJAWISKA PRZEMOCY W RODZINIE

Zjawisko przemocy w Polsce z roku na rok staje się bardziej dostrzeganym i analizowanym problemem społecznym. Trudno jest jednak jednoznacznie określić i zbadać skalę występującej przemocy. Pomimo tego, że świadomość osób pokrzywdzonych o ich prawach w ostatnich latach zwiększa się, mamy jednak cały czas do czynienia z nie ujawnianą strefą przemocy, która nie podlega żadnej diagnozie i weryfikacji.

Przemoc w rodzinie (dane statystyczne Komendy Głównej Policji)

Liczba ofiar przemocy domowej wg. Procedury „Niebieskiej Karty”

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba ofiar przemocy domowej ogółem	156.788	157.854	130.682	139.747	132.796	134.866
w tym: kobiety	91.374	91.032	76.162	81.985	79.811	82.102
w tym mężczyźni	10.387	10.313	8.556	10.664	11.728	12.651
dzieci do lat 13	32.227	38.233	31.001	31.699	27.502	26.802
dzieci od 13 do 18 lat	71.800	18.276	14.963	15.399	13.755	13.311

Liczba sprawców przemocy domowej

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba sprawców przemocy domowej ogółem	97.142	96.775	81.743	86.568	81.472	83.390
w tym: kobiety	4.153	4.074	3.632	3.942	3.926	3981
w tym mężczyźni	92.776	92.526	77.937	82.425	77.326	79.204
nieletni	213	175	170	201	220	205

Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu

	2005	2006	2007	2008	2009	2010
Liczba sprawców przemocy domowej będących pod wpływem alkoholu ogółem	74.633	74.772	63.303	61.991	54.201	54.030
- kobiety	2.255	2.126	2.073	1.949	1.769	1.694
- mężczyźni	72.315	72.588	61.085	59.987	53.379	52.297
- nieletni	63	58	145	55	53	39
W tym: przewieziono do Izb Wyrzęźwień	19.521	18.536	15.875	15.434	13.062	12.789
- kobiety	657	630	481	476	482	496
- mężczyźni	18.848	17.889	15.405	14.951	12.569	12.284
- nieletni	16	17	7	7	11	9
W tym: przewiezieni do policyjnych pomieszczeń dla zatrzymanych do wyrzęźwienia	21.162	23.624	20.769	22.502	22.806	23.846
- kobiety	423	465	452	527	584	573
- mężczyźni	20.726	23.148	20.299	21.958	22.202	23.359
- nieletni	13	11	18	17	20	19

Interwencje domowe w powiecie nakielskim w 2011r.

dane statystyczne Wojewódzkiej Komendy Policji Bydgoszczy

Interwencje domowe	839
W tym z przemocy w rodzinie	198

Miejsce zdarzeń	
miasto	95
wieś	103

Czas trwania interwencji - godziny			
00-06	06-12	12-18	18-24
6	26	57	109

Dotychczasowe badania i analizy statystyczne wskazują, że liczba spraw związanych z przemocą w rodzinie w Polsce utrzymuje się na bardzo wysokim poziomie. Fakt ten może mieć dwuznaczne wytłumaczenie z jednej strony można sądzić, że skala problemu wciąż się nasila, a z drugiej strony mamy do czynienia z częstszym zgłaszaniem i ujawnianiem zjawiska przemocy, które niewątpliwie związane jest z większą wrażliwością społeczną i świadomością ofiar do przysługujących im praw.

IV. ADRESACI PROGRAMU

Program przeciwdziałania przemocy w rodzinie jest skierowany do:

- osób doznających przemocy,
- osób stosujących przemoc,
- rodzin zagrożonych zjawiskiem przemocy,
- świadków przemocy,
- przedstawicieli instytucji i służb zobowiązanych do udzielania pomocy w sytuacji przemocy,
- społeczności lokalnej.

V. ANALIZA SWOT

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> •Strategia Integracji i Rozwiązywania Problemów Społecznych •wysoka świadomość wśród kadry działającej w jednostkach gminnych co do rangi problemu przemocy w rodzinie •poparcie dla podejmowanych działań ze strony samorządu gminnego •dobrze układająca się współpraca ze szkołami, sołectwami parafiami, stowarzyszeniami, policją i lokalnymi mediami •działający Zespół Interdyscyplinarny •rozwinięta infrastruktura społeczna (świetlice środowiskowe, punkt konsultacyjny) 	<ul style="list-style-type: none"> •brak gminnego programu przeciwdziałania przemocy w rodzinie i ochrony ofiar przemocy w rodzinie •brak grup wsparcia dla osób doświadczających przemocy •brak realizacji programów korekcyjno-edukacyjnych dla osób stosujących przemoc w rodzinie •brak mieszkań socjalnych dla osób doświadczających przemocy domowej •brak dostępnych miejsc dla osób stosujących przemoc w związku z koniecznością natychmiastowej izolacji sprawcy •opór społeczności gminnej wobec korzystania z poradnictwa specjalistycznego
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> •realizacja programów i projektów aktywizacyjnych dla społeczności lokalnej •rozwój systemu informacji z zakresu profilaktyki i wsparcia rodzin •zainteresowanie zjawiskiem przemocy w rodzinie lokalnej prasy 	<ul style="list-style-type: none"> •słaba kondycja moralna i ekonomiczna rodzin •negatywne wzorce zachowań społecznych •stereotypy wizerunku osoby doświadczającej przemocy domowej •ukrywanie przez rodzinę występowania aktów przemocy i niechęć do współpracy •częste zmiany uregulowań prawnych dotyczących pomocy rodzinie •agresywne nagłaśnianie niektórych problemów społecznych •brak gwarancji bezpieczeństwa osób doświadczających przemocy •wydłużony tryb postępowania karnego o znęcanie się nad rodziną, niskie kary w stosunku do rangi popełnionych czynów, nadużywanie zawieszania kar •problemy mieszkaniowe uniemożliwiające skuteczne odizolowanie agresora •bezradność w sprawach opiekuńczo wychowawczych •pojawiające się zjawisko upadku wartości rodzinnych

VI. CELE I ZADANIA PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE

CEL GŁÓWNY PROGRAMU

Ograniczenie zjawiska oraz skutków przemocy w rodzinie w mieście i gminie Szubin poprzez stworzenia jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób związanych z zjawiskiem przemocy.

CELE SZCZEGÓŁOWE

- przeciwdziałanie przemocy w rodzinie,
- zmniejszenie skali zjawiska przemocy w rodzinie,
- zwiększenie dostępności pomocy rodzinom, w których występuje przemoc,
- zwiększenie skuteczności działań interwencyjnych, korekcyjnych wobec osób stosujących przemoc w rodzinie,
- podnoszenie kompetencji służb zajmujących się przemocą w rodzinie.
- podnoszenie świadomości i wrażliwości społecznej wobec zjawiska przemocy w rodzinie

ZADANIA PROGRAMU

1. Podpisanie Porozumienia o partnerstwie na rzecz przeciwdziałania przemocy domowej.

Intencją partnerstwa jest wspólne działania na rzecz przeciwdziałania przemocy w rodzinie Partnerów:

- Miejsko – Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Szubinie – Lidera,
- Policji,
- Placówki oświatowe,
- Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej w Szubinie,
- Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych,
- Sądu Rejonowego w Szubinie,
- Prokuratury Rejonowej w Szubinie,
- Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią,
- Służby zdrowia
- Parafii,
- innych Partnerów w miarę potrzeb.

2. Zespół Interdyscyplinarny

Zasadniczym celem Zespołu jest budowanie lokalnego systemu wsparcia instytucji i służb społecznych dla opracowania formuły skuteczniejszej współpracy przedstawicieli różnych grup zawodowych pracujących w gminie Szubin w obszarze przeciwdziałania przemocy w rodzinie.

Zadania Zespołu:

- a) ocena sytuacji problemowej osoby indywidualnej, rodziny, grup problemowych lub środowiska znajdujących się w sytuacji kryzysowej i wypracowanie sposobu postępowania, który będzie miał na celu przywrócenie integralności rodziny, bądź środowiska oraz możliwości realizowania ich funkcji, oraz podejmowanie działań w tym celu przewidzianych przepisami prawa,
- b) udzielanie pomocy w szczególności psychologicznej, a w zależności od potrzeb poradnictwa socjalnego lub prawnego osobom, rodzinom, grupom problemowym i środowisku, które mają trudności lub wskazują potrzebę wsparcia w rozwiązywaniu swoich problemów,
- c) podejmowanie interwencji w przypadku przemocy domowej i uruchamianie procedur mających na celu jej powstrzymanie,

- d) udzielanie pomocy ofiarom przemocy ze szczególnym uwzględnieniem dzieci doświadczających i będących świadkami przemocy w rodzinie,
- e) podejmowanie wspólnych działań w ramach procedury „Niebieska karta”,
- f) działania skierowane do całego środowiska, którego problem dotyczy.

3. Poradnictwo w Biurze Informacji Obywatelskiej w Szubinie

- a) wsparcie prawne i psychologiczne ofiar przemocy,
- b) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach udzielającej pomocy osobom dotkniętym zjawiskiem przemocy,
- c) gromadzenie i udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach realizujących programy terapeutyczno – korekcyjne wobec sprawców przemocy,
- d) prowadzenie edukacji na temat przemocy domowej,
- e) konsultacje indywidualne i rodzinne.

4. Systematyczna edukacja środowiska lokalnego

- a) udostępnianie materiałów o charakterze informacyjnym i edukacyjnym,
- b) rozpowszechnianie ulotek dotyczących zjawiska przemocy,
- c) udział w ogólnopolskich kampaniach przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- d) promowanie zajęć edukacyjno – wychowawczych oraz wspieranie szkolnych programów profilaktyki przeciwko przemocy,
- e) inicjowanie działań w kierunku stworzenia grupy wsparcia dla ofiar przemocy w rodzinie,
- f) informowanie o przeciwdziałaniu zjawisku przemocy w rodzinie w lokalnej prasie.

5. Edukacja przedstawicieli różnych grup zawodowych związanych z problematyką przemocy w rodzinie

- a) udział w szkoleniach związanych z tematyką przeciwdziałania przemocy w rodzinie,
- b) organizowanie konferencji i szkoleń związanych z zjawiskiem przemocy dla wybranych osób lub grup zawodowych.

6. Współpraca z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Nakle nad Notecią

- a) w zakresie oddziaływania na sprawców przemocy w rodzinie.

PROGRAM KORELUJE Z NASTĘPUJĄCYMI REALIZOWANYMI PROGRAMAMI I KAMPANIAMI W MIEŚCIE I GMINIE SZUBIN

- Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Przeciwdziałania Narkomanii dla gminy Szubin
- Gminny Program Wspierania Rodziny dla gminy Szubin na lata 2012-2014
- „Postaw na rodzinę”,
- „Zachowaj trzeźwy umysł”,
- „Stop narkotykom”,
- „Szkoła bez przemocy”.

VII. WSKAŹNIKI REALIZACJI DZIAŁAŃ

- liczba podpisanych porozumień o współpracy
- liczba podejmowanych interwencji
- liczba niebieskich kart
- liczba realizowanych projektów socjalnych dla lokalnej społeczności
- liczba zrealizowanych kampanii
- liczba zrealizowanych działań przez Policję w ramach prewencji w środowisku lokalnym, szkołach
- liczba konferencji
- liczba konsultacji
- liczba sprawców skierowanych do udziału w programach korekcyjnych
- liczba materiałów edukacyjno-informacyjnych
- liczba osób objętych interwencją pedagogiczną
- liczba szkoleń lub udział w szkoleniach osób zajmujących się zawodowo problemem pomocy osobom doświadczającym przemocy oraz sprawcom

VIII. PRZEWIDYWANE EFEKTY

1. zwiększenie skuteczności i dostępności pomocy dla ofiar przemocy,
2. wzrost znaczenia wartości rodzinnych w relacjach międzyludzkich w lokalnej społeczności,
3. zmniejszenie liczby przypadków - rozmiarów zjawiska przemocy w rodzinie,
4. profesjonalne przygotowanie osób pomagającym ofiarom i sprawcom przemocy w rodzinie,
5. zwiększenie współpracy służb i osób pracujących w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie
6. zwiększenie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy w rodzinie wśród mieszkańców miasta i gminy Szubin.

IX. REALIZATOR PROGRAMU

- Miejsko – Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie,
- Policja,
- Placówki Oświatowe,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Szubinie,
- Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej w Szubinie,
- Inne instytucje, organizacje, stowarzyszenia i osoby fizyczne realizujące cele i zadania zawarte w Programie.

X. TERMIN REALIZACJI

Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie dla gminy Szubin realizowany będzie w okresie od 2012r. do 2015 roku.

XI. MONITORING I EWALUACJA

W celu zapewnienia prawidłowej realizacji zadań programu będzie prowadzony systematyczny monitoring realizowanych zadań. Program będzie podlegał ewaluacji rocznej oraz końcowej prowadzonej przez Miejsko-Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Szubinie. Celem ewaluacji będzie ocena

efektywności programu poprzez gromadzenie, analizę i interpretację danych.

XII. ŹRÓDŁA FINANSOWANIA

Źródłem finansowania zadań zawartych w Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie dla Gminy Szubin na lata 2012 - 2015 są środki własne Gminy, w tym wpływy z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Mogą to być również środki finansowe pozyskane z zewnątrz np. w ramach projektów.

OPS/MR